
**DIENST op 05 mei 2024, 10 uur Bevrijdingsdag
Doopsgezinde Gemeente Aalsmeer**

Orgel/Piano: Valeriya Zakopay

Kerkenraadslid: Tilly Overbeek

Opname en Regie: Commissie techniek

Lezer: Anneke Eveleens

Predikant: Paul F. Thimm

Aansteken van de kaarsen

Mededelingen

Zingen “O God, nu wij hier samenkomen”

Zingenderwijs 111 (alle 4)

Bemoediging en Groet

Onze hulp is in de naam van de Eeuwige,
die hemel en aarde maakt,
die trouw is in eeuwigheid;
die niet verloren laat gaan het werk van zijn handen.

Genade, barmhartigheid en vrede
van God, die ons liefheeft als een goede vriendin of vriend
en van Jezus Christus, die ons voorgaat als een zorgzame herder
door de Heilige Geest, die ons steunt en uitdaagt als een wijze lerares . Amen.

Zingen “Nooit lichter ving de lente aan” (Bevrijdingslied!)

709 (alle 5)

Gebed

God, wij zijn gekomen, zoals we zijn:
heel verschillend:
ongelovig, lichtgelovig, bijgelovig of gelovig,
met hoge verwachtingen, twijfelend, of vol overgave,
verliefd, eenzaam,
op de achterste stoelen – of op de eerste rij – of ergens daartussen.

En U, God: hoe bent U hier aanwezig?
Als een warme hand, of een zachte blik?
Door dik en dun? Of blijven we om U verlegen?

God, wil onze vader zijn, onze moeder.
Neem ons aan de hand, neem ons onder uw hoede.
Daag ons uit, vuur ons aan,
om stappen te zetten op een weg die wij niet kennen
of waar wij misschien bang voor zijn.

Wees bij ons, hier en nu, met uw geest, en maak ons vrij
– in Christus' naam. Amen.

Inleiding bijbellezingen

Vandaag luisteren we naar twee bijbelgedeelten (voorgesteld in het leesrooster van de Eerste Dag).

Ze gaan over de creatieve kracht, over wat onze wereld leefbaar maakt:

- Jesaja heeft het over de scheppingskracht van God, die uit de chaos hemel en aarde schept.

- Het Johannes-evangelie heeft het over de kracht van de liefde, die Jezus Christus ons voorgeleefd heeft en waarvan hij tegen zijn volgelingen, zijn vrienden: "Blijft in mijn liefde."

Bijbellezing: Jesaja 45:15-19

Zingen "Die chaos schip tot mensenland"

322 (alle 3)

Bijbellezing: Johannes 15:9-17

Zingen "Liefde eenmaal uitgesproken"

791:1,2,4,6

Preek / overdenking

Lieve gemeente!

I.

In de laatste tijd wordt er zo nu en dan om stilte gevraagd. Elk jaar zijn er de twee minuten stilte om Nederlandse oorlogsslachtoffers te herdenken. En dat betekent ook altijd stilstaan bij alle pijn en verdriet, wonden en sporen die de Tweede Wereldoorlog en oorlogen sindsdien bij ons hebben achtergelaten.

Is het u ook opgevallen dat er in de laatste tijd steeds vaker stilteminuten en stakingen zijn uit protest tegen geweld in onze samenleving?

Vorige week legden **zorgmedewerkers** twee minuten hun werk neer om te protesteren tegen allerlei vormen van verbaal en fysiek geweld in de geestelijke gezondheidszorg. Dit gebeurde nadat een zorgmedewerkster in Heerlen neergestoken en aan haar verwondingen gestorven was.

In april werd het openbaar vervoer drie minuten stilgelegd om aandacht te vragen voor het toenemende geweld tegen **conducteurs**, omdat een conductrice mishandeld is toen ze aan het werk was.

En zo kunnen we meer geweldsincidenten noemen, bijvoorbeeld tegen politie, brandweer, ambulances, op scholen en tegen allerlei hulpverleners.

Ik schrik er elke keer van als ik hoor of zie dat er kleine en grote geweldsuitbarstingen plaatsgevonden hebben. En ik maak me er echt zorgen over.

Maar ik zeg dit niet, om uw zondagstemming te bederven of om somberheid en pessimisme te bevorderen.

Nee, ik zeg dat, omdat ik het gevoel heb, dat u daar waarschijnlijk ook zo nu en dan mee zit. En omdat ik aan die voorbeelden van liefdeloosheid en verharding moest denken, toen ik in de bijbel las, wat Jezus met klem tegen zijn leerlingen zei: "Heb elkaar lief!"

II.

Waarom doet Jezus dat eigenlijk? – Kun je iemand **bevelen om lief te hebben**? En helpt dat, als je iemand de opdracht geeft om lief te hebben? Werkt dat?

Is het wetenschappelijk en in de praktijk bewezen dat **geboden** beter werken dan **verboden**? – Ik weet het niet, maar iets in mij zegt me, dat het **sterker en positiever** is om liefde te gebieden dan haat te verbieden. En ik denk dat opvoeders en onderwijzers er allemaal zo hun ervaringen ermee hebben, wat werkt en wat niet werkt.

Maar dan blijft die vraag: "**Kun je liefde bevelen**? - Kun je überhaupt bevelen wat iemand moet voelen?"

In onze **westerse maatschappij** zijn we **liefde** steeds meer **als** een **gevoel** gaan zien: een bijzonder prettig, positief gevoel dat we elkaar van harte gunnen. Misschien is liefde in de tijd van de **romantiek** geromantiseerd: dat liefde vooral als een emotie, een hartstocht beleefd wordt...een soort verliefdheid die je overvalt, maar die jammer genoeg ook zomaar weer over kan zijn.

Jezus – en ik denk dat dat heel bijbels is – denkt over liefde anders, misschien wel veel minder beperkt en romantisch dan wij, veel ruimer en realistischer dan wij gewend zijn. Want als Jezus zijn volgelingen – vrienden noemt hij ze zelfs – als Jezus opdracht geeft om lief te hebben, dan gaat het hem niet erom, dat we lieve, warme gevoelens voor iemand koesteren, en verder niets voor hem of haar doen.

Liefhebben – als ik Jezus goed begrijp – is, behalve dat je voor elkaar wat voelt, natuurlijk ook een **hele manier van leven**. - Boeddha schijnt ooit gezegd te hebben: "*Als jij een bloem **leuk vindt**, pluk je haar en neem je haar mee naar huis, maar als je van een bloem **houdt**, geef je haar elke dag water.*"

Liefde begint vaak niet met een romantisch gevoel, maar heel concreet met **wat je voor elkaar voor goeds en liefdevols doet**. Liefde wordt zichtbaar in wat wij doen voor anderen.

En als je liefde zó begrijpt, kun je wél regels en bevelen maken voor de liefde.

Dát werd ons toch al als kinderen thuis op school of in de kerk geleerd.

Wat me opvalt is dat Jezus nadrukkelijk zegt: "**Blijf** in mijn liefde!"

Liefhebben komt je niet aanvlagen als een tijdelijk modeverschijnsel. Liefde kost inspanning en vooral lange adem. Vandaar dat Jezus dat woord "blijven" herhaalt en benadrukt: "***Blijf** in mijn liefde: Je blijft in mijn liefde, als je je aan mijn geboden houdt, zoals ik me ook aan de geboden van mijn Vader gehouden heb, en in zijn liefde blijf...Ik heb jullie opgedragen om op weg te gaan en vrucht te dragen, blijvende vrucht.*" (V.9b-10, 16b)

De apostel **Paulus** heeft in zijn woorden in zijn beroemde stuk over de liefde in 1 Korintiërs 13 geschreven. Bijvoorbeeld in die korte zin van vers 8 **“De liefde zal nooit vergaan.”** Liefde is dus gericht op **duurzaamheid**. Ja, liefde – niet als gevoel alleen, maar als levensbron – wil iets **blijvends** zijn. Want zó komt liefde tot haar recht, en zó werkt liefde het allerbeste.

III.

Maar is dat niet te veel gevraagd – om steeds lief te blijven hebben? Wordt dat niet een zure plicht, een belastend moeten? Gaat dat niet op den duur knellen en misschien zelfs vervelen?

Mij verrast het, dat Jezus zegt: *“Dit zeg ik tegen jullie om je mijn **vreugde** te geven...”* Aha, dat is dus de bedoeling: dit gebod van de liefde wil niet dwingend zijn of angst aanjagen, maar juist **vreugde en vrijheid** geven. En het mooie beeld dat wij “op weg moeten gaan en **vrucht dragen**, blijvende vrucht” onderstreept deze vreugde en vrijheid nog.

De kracht van liefdeloosheid en haat, van verwoesting en oorlog daarentegen kan hooguit een tijdelijke vreugde van een overwinning brengen maar geen blijvende gezonde vreugde.

Jawel ook liefde is strijdbaar maar zij komt niet in verzet tegen mensen, zij verzet zich tegen haat en liefdeloosheid – zonder geweld uiteraard.

Ik denk bijvoorbeeld aan de herdenking op vrijdag 3 mei op de Westermarkt in Amsterdam – zowel voor de slachtoffers van de Holocaust als voor de slachtoffers in Gaza. Initiatiefnemers van deze herdenking waren Jonathan Massey, een Joods-Israëlitische documentairemaker en de Palestijns-Israëlitische universitair onderzoekster Umayya Abu-Hanna. Beiden wonen al ruim tien jaar in Amsterdam. Samen met andere activisten hebben ze honderden pluche **knuffeldieren** bij elkaar gescharreld in een bakfiets. Om elke knuffel hing en handgeschreven kaartje: “Liefde, geen genocide”. Deze knuffels symboliseren de 15.000 kinderen die sinds 7 oktober in Gaza zijn overleden. “Wij willen het heden met het verleden verbinden”, zegt Jonathan Massey, wiens grootouders de Holocaust overleefden. En Umayya Abu-Hanna, de Palestijnse, zegt: “Ik vraag niet om een pro-Palestijns geluid, maar om een menselijk geluid. Palestijnen zijn ook mensen.”

In die herdenking werden joodse, islamitische en christelijke gebeden uitgesproken. Er was live muziek en er waren toespraken, o.a. van de voormalige theoloog des vaderlands, Janneke Stegeman. Zij zei: “Ik ben een witte christen. Mijn traditie is verbonden met de ontmenselijking die aan de basis lag van de Holocaust... Solidariteit met Palestijnen wordt gezien als iets kwalijks. Het wordt gelinkt aan antisemitisme maar het is echt tijd dat we uit die kramp komen.”

De herdenking eindigde vrijdagavond met kaarsen en bloemen bij het standbeeld van Anne Frank, ook op de Westermarkt.

Ik ben diep onder de indruk van dit voorbeeld van daadwerkelijke liefde – liefde die niet terugdeinst om creatief en moedig bruggen te bouwen en die natuurlijke vijandschap probeert te overstijgen, mensen te verbinden.

IV.

Wat mij bij Jezus aanspreekt en inspireert, is dat hij zelf voorleeft wat hij anderen leert. Dat is geloofwaardig en sterk. Jezus stelt zich niet boven de Tora, de goede geboden van God, want die zijn een waarborg voor onze vrijheid. Jezus leeft zelf ernaar vanuit de liefde. Jezus doet ook wat hij zegt en van anderen vraagt.

Prof. Eberhard Jüngel, een van mijn hoogleraren theologie werd na een lezing over de liefde een keer gevraagd: "Professor, liefde maakt soms heel kwetsbaar. Wat kun je doen om niet kwetsbaar te worden?" – Prof. Jüngel antwoordde kort en bondig: "Niets." Dat is waar: liefhebben maakt je heel heel kwetsbaar. Daar is niets tegen te doen. Maar liefde maakt je tegelijkertijd ook heel sterk – niet machtig en gewelddadig – maar sterk.

Zo sterk dat je desnoods je leven inzet voor je vrienden. *"Er is geen grotere liefde dan dat je 'psychè' (dat wil zeggen je ziel en leven) inzet voor je vrienden."* (V.13)

Jezus zegt dit tegen mensen die in hem geloven, tegen zijn leerlingen, zijn vrienden, die hij niet meer knechten of slaven noemt. Ze zijn vrij, bevrijd om de natuurlijke gevoelens en daden van liefdeloosheid te overstijgen.

Bevrijding is dat je niet meer slaafs volgt wat bazen en bazinnen boven je roepen en je bevelen, maar dat je Jezus Christus, durft te volgen op de weg van liefde, overgave en vriendschap. Jezus zegt niet dat we zo liefhebben dat we daarmee de hele wereld verbeteren. Dat is te veel gevraagd. Misschien is het in deze tijd belangrijk om ons niet te laten verleiden door hen die hard en liefdeloos omgaan met vreemdelingen en andersdenkenden in ons land en die steeds zondebokken en vijanden zoeken.

Misschien is liefde helemaal niet zo ingewikkeld maar juist heel gewoon. Soms begint liefde al bij kleine dingen: ik hoor bijvoorbeeld mensen als ze uit de bus stappen de chauffeur heel vriendelijk "dag en dank u wel" zeggen...en ik doe dat ook. Ja, er zijn heel veel mensen die vriendelijk en liefdevol handelen...en dat wil ik ook graag.

Dat is misschien een druppel op een hete plaat. Maar als wij – u en ik en anderen – met ons allen steeds vaker respectvol en liefdevol handelen en als we dat blijven doen...dan zijn dan kunnen dat ontzettend veel druppels worden.

Zo kan liefde uitgroeien tot een bindende en bevrijdende kracht in ons leven en in onze wereld. Amen.

Muziek

Open Ruimte

Lied van de Vrijheid (René van Loenen)

Een godsgeschenk, ons in de hand gelegd,
is vrijheid, kostbaar zaaigoed, maar geen recht.
Bewaard, gekoesterd en weer doorgegeven,
zo vindt het zaad de ruimte van het leven.

Want vrijheid is
 geen wildernis,
 geen vrijplaats voor geweld,
 maar zaad en woord,
 gezaaid, gehoord,
 een vruchtbaar, open veld.

Die vrijheid vraagt van ons gehoorzaamheid,
 niet aan een leider, macht of majesteit,
 maar aan de bron, het hart van ons geweten,
 de stem van God, de moeder van het leven.
 In vrijheid klinkt
 een lied dat zingt
 van wederzijds respect
 voor wie je bent,
 gezien, gekend,
 als vrouw, als man, als mens.

Gebed en Onze Vader

Eeuwige God, wij danken U voor mensen die een voorbeeld zijn in liefde en in moed,
 die zo vrij zijn om bondgenoten en vrienden te maken
 in plaats van vijanden en tegenstanders.
 Daarom bidden wij u voor allen, die zich inzetten voor vrede en respect
 tussen volkeren en bevolkingsgroepen die conflicten met elkaar hebben
 en oorlog tegen elkaar voeren.

Wij danken U voor allen die in geborgenheid en liefde met elkaar leven,
 die daardoor ook iets te geven hebben aan warmte en begrip.
 Daarom bidden wij u voor allen, die beschadigd zijn,
 voor wie liefde en veiligheid niet vanzelfsprekend is,
 omdat ze slachtoffer zijn geworden van machtsmisbruik of verwaarlozing.

Wij danken U voor vreugde en vrijheid,
 voor alles wat wij dagelijks ontvangen en waarvan wij kunnen genieten.
 Daarom bidden wij u voor hen, die om welke reden dan ook, gevangen zijn -
 schuldig of onschuldig. Voor mensen in de gevangenis of geestelijk vast zitten
 in woede of verdriet, in angst of wanhoop.

Wij danken U voor hulpverleners en vrijwilligers bij de politie, in de zorg,
 in het openbaar vervoer, en in het onderwijs, ja voor allen die zich inzetten voor ons
 welzijn en zich soms bedreigd voelen.
 Daarom bidden wij u dat wij voor hen respect en erkenning tonen en voor hen opkomen.

Wij danken U dat wij elkaar hebben en elkaar kunnen herinneren om om te zien naar
 hen, die het moeilijk hebben en kwetsbaar zijn.
 Daarom bidden wij u voor hen die ziek zijn of eenzaam of gebonden zijn aan huis.
 Wij bidden voor mensen die iemand verloren hebben aan de dood of aan het leven.

Wij bidden U dat wij zelf vrede vinden met onze eigen situatie en menselijke warmte mogen ervaren en dat we vrede geven en in de liefde van Christus blijven.

In de stilte denken en bidden we nu wat ons persoonlijk raakt of bezighoudt.

...stilte...

We bidden nu het gebed van Jezus, ieder in de woorden en taal die bij hem of haar past.

<p>(oudere versie)</p> <p>Onze Vader die in de hemel zijt. Uw naam worde geheiligd Uw koninkrijk kome. Uw wil geschiede in de hemel, alzo ook op de aarde. Geef ons heden ons dagelijks brood. En vergeef ons onze schulden, gelijk ook wij vergeven onze schuldenaren. En leid ons niet in verzoeking, maar verlos ons van de boze. Want van u is het koninkrijk en de kracht en de heerlijkheid - in eeuwigheid</p>	<p>(versie van NBV 2006)</p> <p>Onze Vader in de hemel! Laat uw naam geheiligd worden, laat uw koninkrijk komen en uw wil gedaan worden op aarde zoals in de hemel. Geef ons vandaag het brood dat wij nodig hebben. Vergeef ons onze schulden, zoals ook wij hebben vergeven wie ons iets schuldig is. En breng ons niet in beproeving, maar red ons uit de greep van het kwaad. Want aan U behoort het koningschap, de kracht en de majesteit - in eeuwigheid.</p>
---	--

AMEN.

Collecten

Zingen "Dank, dank nu allen God"

704 (alle 3)

Zegen(samen)

Laten we nu samen een beroep doen op Gods zegen
voor elkaar en voor de wereld waarin we leven
– vanuit de liefde van Christus:

De Eeuwige zegent je en behoedt je!
De Eeuwige doet zijn aangezicht over je lichten
en is je genadig!
De Eeuwige verheft zijn aangezicht over je
en geeft je vrede!

Zingen "Gezegend gaan we nu van hier...Amen"
= melodie van 273 "Loof God die zegent al wat leeft"

Zingenderwijs 57

Gezegend gaan wij nu van hier,
en God gaat met ons mee
en geeft ons moed en levenskracht,
zo gaan wij niet alleen.

Doven van kaarsen